

Grŵp Enghreifftiau Dau - Sefydliadau a Chamau Gweithredu

Dylai camau gweithredu sy'n cael eu cymryd i helpu bioamrywiaeth fod yn seiliedig i'r graddau y bo hynny'n bosibl ar 6 amcan [Cynllun Gweithredu Adfer Natur](#) sydd wedi'u nodi er mwyn helpu i wrthdroi dirywiad bioamrywiaeth yng Nghymru. Felly, mae pob enghraifft yn cynnwys cyfeiriad at yr amcan/amcanion perthnasol. Dyma'r 6 amcan:

- **Amcan 1:** Ennyn a chefnogi cyfranogiad a dealltwriaeth er mwyn i fioamrywiaeth fwrw gwreiddiau yn y broses benderfynu ar bob lefel.
- **Amcan 2:** Diogelu rhywogaethau a chynefinoedd sydd o'r pwys mwyaf a'u rheoli'n well
- **Amcan 3:** Gwneud ein hamgylchedd naturiol yn fwy cydnerth drwy adfer cynefinoedd sydd wedi'u diraddio a chreu cynefinoedd
- **Amcan 4:** Mynd i'r afael â'r prif bwysau ar rywogaethau a chynefinoedd
- **Amcan 5:** Gwella ein tystiolaeth, ein dealltwriaeth a'n gwaith monitro
- **Amcan 6:** Rhoi fframwaith llywodraethu a chymorth ar waith i gyflawni'r amcanion.

Mae gwybodaeth fanylach am bob amcan ar gael [yma](#)

<u>Awdurdod Lleol</u>	<u>Cam Gweithredu Bioamrywiaeth</u>	<u>Gwybodaeth Ychwanegol</u>	<u>Amcan y Cynllun a gyflawnir gan y cam gweithredu</u>
<u>Prifysgol Abertawe</u>	Cyhoeddodd y Brifysgol Gynllun Gweithredu Bioamrywiaeth (2016-2020) sy'n prif ffrydio cynnydd bioamrywiaeth yn y gwaith o ddatblygu a chynnal ystâd y Brifysgol trwy fentrau fel sefydlu gweithgor traws adrannol i oruchwylio'r gwaith o ddatblygu a chyflwyno'r Cynllun.	Roedd Cynllun y Brifysgol yn cynnwys targed ar gyfer cynnydd bioamrywiaeth net wrth ddatblygu'r campws, ac mae'r targed hwn wedi'i gyrraedd i raddau helaeth. Y mwyaf llwyddiannus oedd y mur gwyrdd yn yr Ystafell Ddosbarth Actif. Yma, mae rhywogaethau cynhenid ar gyfer pryfed peillio wedi'u plannu, ac mae'n gweithredu fel meithrinfa fel bod Stoc y Môr yn gallu hybu'r boblogaeth ar Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig.	1, 2, 3 a 6

<p><u>Swyddfa Eiddo Deallusol</u></p>	<p>Mae'r Swyddfa Eiddo Deallusol yn hyrwyddo bioamrywiaeth trwy beidio â thorri'r glaswellt ar bob rhan o'i safle. Er enghraifft, bydd yn osgoi torri rhan ar hyd llinell ffens fel bod y glaswellt a'r mieri yn gallu tyfu. Bydd unrhyw ganghennau sydd wedi'u torri yn cael eu gadael ar y ddaear i bydru'n naturiol a darparu cynefin ar gyfer bygiau amrywiol.</p>		<p>3</p>
<p><u>Prifysgol Caerdydd</u></p>	<p>Mae'n rhaid i'r holl staff a myfyrwyr gwblhau cynnod sefydlu Cynaliadwyedd y Brifysgol.</p>	<p>Mae'r cyflwyniad yn cynnwys adran ar ddyletswydd bioamrywiaeth Adran 6, strategaeth a chynllun gweithredu bioamrywiaeth y Brifysgol, ynghyd â gwybodaeth am nifer o brosiectau'r Brifysgol, gan gynnwys Gwyrddu Cathays, ei statws Caru Gwenyn a'r prosiect Clychau'r Gog.</p>	<p>1</p>
<p><u>Y Swyddfa Ystadegau Gwladol</u></p>	<p>Cafodd to gwyrdd ei gynnwys yn y dyluniad ar gyfer y Campws Gwyddor Data yn ystod 2017/18, ac mae'n cael ei gynnal i gefnogi bioamrywiaeth.</p>		<p>3</p>
<p><u>Asiantaeth Trwyddedu Gywyr a Cherbydau</u></p>	<p>Mae'r Asiantaeth yn gweithio gyda'i phartneriaid i leihau llygredd golau trwy dreialu gwaith i ailosod goleuadau LED sbectrwm coch dwfn, a fydd yn aflonyddu llai ar rywogaethau o ystumod sy'n bwydo ar y safle.</p>		<p>4</p>
<p><u>Iechyd Cyhoeddus Cymru</u></p>	<p>Mae'r Asiantaeth wedi cyhoeddi cynllun Gwneud Lle i Natur sy'n nodi'r camau y mae'n bwriadu eu cymryd i gynnal a gwella bioamrywiaeth. Mae'n rhannu'r camau hyn yn bum adran, ac un ohonynt yw <i>datblygu ein hystâd</i>. Mae hyn yn cynnwys chwilio am gyfleoedd i hyrwyddo bioamrywiaeth a chefnogi gwenyn a bywyd gwyllt ar yr ystâd. Er enghraifft, gwaith plannu priodol ac amrywiol, ardaloedd blodau gwyllt ar gyfer pryfed peillio, ac osgoi torri'r</p>	<p>Hefyd, mae'r cynllun yn cynnwys mentrau i hyrwyddo manteision gwirfoddoli, yn enwedig yng nghyd-destun natur/mannau gwyrdd ac annog staff i ystyried sut y gellid rhoi syniadau ar gyfer yr ardd/mannau gwyrdd ar waith ar safleoedd lleol y sefydliad.</p>	<p>1, 3 a 6</p>

	glaswellt mewn rhai mannau. Hefyd, mae'n cynnwys ei staff ac yn gofyn am arweiniad arbenigol gan Cyfoeth Naturiol Cymru.		
<u>Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru (mewn cydweithrediad â Chyngor Sir Penfro)</u>	Gwaith ar y cyd â Phartneriaeth Natur Sir Benfro. Nodwyd nodweddion cadwraeth allweddol a allai fod mewn perygl yn ystod ymatebion i argyfyngau. Cafodd y nodweddion hyn eu mapio a'u darparu fel haen GIS ar gyfer diffoddwyr tân sy'n teithio i ddigwyddiadau (pan nad yw bywyd yn y fantol). Maent yn cynnwys lleoliad clwydau ystlumod beichiog, mannau adar y ddaear sy'n nythu, a lleoliad rhywogaethau estron goresgynnol a gludir gan ddŵr na ddylai gael ei ddefnyddio fel ffynhonnell dŵr i ddiffodd tanau.	Effaith diriaethol ar gynnal a gwella bioamrywiaeth. Codi ymwybyddiaeth o fioamrywiaeth ac ymgysylltu â'r cyhoedd yn ardal yr Awdurdod Lleol.	1 a 5
<u>Prifysgol Caerdydd</u>	Torri'r glaswellt yn llai aml mewn ardal a oedd yn arfer bod yn lawnt.	Erbyn hyn, mae nadroedd defaid yn byw ar y safle, ac maent yn cael eu monitro gan wirfoddolwr. Mae'r gwirfoddolwr yn darparu llawer o ffotograffau ar gyfer grŵp cyfryngau cymdeithasol Bywyd Gwyllt a Blodau Gwyllt y Brifysgol er mwyn addysgu eraill am y rhywogaeth. Mae'r glaswellt sy'n gartrefi i'r nadroedd defaid ond yn cael ei dorri unwaith y flwyddyn ym mis Tachwedd.	1, 2 a 3
<u>Asiantaeth Trwyddedu Gyrrwyr a Cherbydau</u>	Fel rhan o'i Chynllun Gweithredu Bioamrywiaeth , mae gan yr Asiantaeth restr o blanhigion cynhenid a rhestr 'peidio â defnyddio' sy'n cael ei defnyddio i lywio penderfyniadau wrth blannu ar ei safleoedd.	Helpu i ddileu rhywogaethau estron a hyrwyddo'r broses o blannu planhigion a choed cynhenid.	3 a 4
<u>Prifysgol Caerdydd</u>	Mae tîm rheoli tiroedd chwaraeon y Brifysgol wedi datblygu strategaeth ar gyfer rheoli rhywogaethau estron.	Mae pob achos o glymog Japan a Jac y Neidiwr ynghyd â rhywogaethau cynhenid goresgynnol fel <i>mare's tail</i> a rhedyn yn cael ei adrodd i reolwr	4 a 6

		y tiroedd, a'i gofnodi. Mae cynllun triniaeth yn cael ei ddynodi ar gyfer pob rhywogaeth, sy'n cynnwys cemegyn a argymhellir, nifer y triniaethau, a gwaith monitro dilynol. Mae'r strategaeth hon wedi llwyddo i leihau nifer yr ardaloedd sy'n parhau i gael eu heffeithio gan rywogaethau goresgynnol.	
<u>lechyd</u> <u>Cyhoeddus</u> <u>Cymru</u>	Mae'r Asiantaeth wedi cyflwyno nifer o fentrau o dan ei chynllun caffael cynaliadwy er mwyn ceisio cynnal a gwella bioamrywiaeth. Mae'r mentrau hyn yn cynnwys adolygu archeb papur gorfforaethol yr Asiantaeth er mwyn sicrhau bod y papur yn deillio o goedwigoedd cynaliadwy, lleihau faint o bapur y mae'n ei ddefnyddio, adolygu ei chyflenwadau glanhau corfforaethol i sicrhau eu bod yn fiogdiraddadwy, a chwilio am gyfleoedd eraill i gaffael nwyddau sy'n fiogdiraddadwy a/neu sydd wedi'u gwneud o ddeunydd wedi'i ailgylchu trwy ddefnyddio prosesau caffael lleol.		1 a 4